

BİR AŞIRI SAĞ ÖRGÜTÜN YAPISI: SOLDIERS OF ODIN

The Structure of a Right-Wing Group: The Soldiers of Odin

Hakan KIYICI*

Öz

Bu makale, Soldiers of Odin'in sahip olduğu aşırı sağ görüşün lidersiz direniş stratejisini açıklar ve analiz eder. Soldiers of Odin, lidersiz direniş stratejisi çerçevesinde ideolojik ve radikal çevresi (Finlandiya'da İslamofobi ve Göçmen Sorunu) faaliyet ve ilişkilerine (siyasi partiler -Gerçek Finliler Partisi- ve aşırı sağ oluşumlar) göre değerlendirildi. Her bir kategori Soldier of Odin'in lidersiz direniş algısının ulus aşırı nüfus ettiği kolları ile olan bağlantılarının tanımlanması noktasında önemlidir. Makale Soldier Of Odin'in göçmenler ve aşırı sağ gruplar arasında yaşanacak toplu çatışmalar noktasında bir radikal şiddet hareketi olarak evirildiği ile sonuçlanıyor.

Anahtar Kelimeler: Aşırı Sağ, Soldiers of Odin, Göçmen Karşıtlığı, Lidersiz Direniş, Radikalleşme.

Abstract

This article describes and analyses the Soldiers of Odin's leaderless resistance strategy in its own extreme right arguments. It was evaluated the Soldiers of Odin into strategy of leaderless resistance according to its ideological and radical milieu (Islamophobia in Finland and migration problem) and forms and relations of activity (political parties -Ture Finns and extremist right wing formations). For each category, important contacts are described in terms of the penetrate abroad of Soldiers of Odin's leaderless resistance perception, and the establishment of transnational organization branches of Soldiers of Odin. The article concludes that although so far the Soldiers of Odin is evolving to a radical violence movement, it will be involved in the mass conflicts, which is between migrants and extremist right groups.

Keywords: Extremist Right, Soldiers of Odin, Anti-Immigration, Leaderless Resistance, Radicalization

* Arş. Gör., Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Polis Akademisi. Hakan.kiyici@pa.edu.tr

Makale Geliş Tarihi: 05.02.2017..... Makale Kabul Tarihi: 22.02.2017

Giriş

2011 Suriye İç Savaşı'ndan sonra batı dünyasının karşılaştığı en önemli güvenlik tehlikesi, çatışma bölgelerinden gelen göçmen ve sığınmacı sayısının artmasıyla birlikte ortaya çıkan radikal aşırı sağ hareketlerin yeniden toplum nezdinde geniş kabul görmesidir. Aslında günümüzde batı dünyasında görünürlük kazanan birçok radikal aşırı sağ örgüt, Sovyetler Birliği'nin, Yugoslavya'nın ve Çekoslovakya'nın parçalanıp dağılmasından sonra gündeme gelen kitlesel göçler, etnik çatışmalar ve organize suç çetelerinin küresel karakter kazanmasıyla birlikte bölgede yeni tehdit dinamiklerinin başında geldi. 1990'lardan itibaren radikal aşırı sağ örgütlerin ulaşmış olduğu eylem kapasitesi gün geçtikçe artmaya başladı. Yeni küreselleşme dalgasının devinim kazanması ve bu dalga sonucunda devlet sınırlarının daha geçişken hale gelmesiyle birlikte bu gelişmelere tepki olarak aşırı sağ gruplar Avrupa'nın toplumsal tabanında etkisini artırdı ve hakimiyet alanlarını genişlettiler. Bu durumun siyasi arenaya yansımaları ise doksanlardan itibaren aşırı sağ gruplar ile demokrasinin vazgeçilmez olan siyasi partiler (özellikle milliyetçi/muhafazakâr görüşe sahip) arasındaki inorganik bağın kuvvetlenmesinde de görülmektedir. Çünkü Soğuk Savaş sonrası dönemde siyasi partilerin oy oranlarını artırtıp parlamentolarda yer alabilmelerinde aşırı sağ partiler için milliyetçi radikal gruplar propaganda ve toplumsal bilinç oluşturmada (ajitasyon) önemli bir işleve sahip oldu.

Günümüzde aşırı sağ gruplar özelinde akademik çalışmalarına baktığımızda iki farklı bakış açısının literatürde yaygın olduğunu görmekteyiz. Bunlardan ilki özellikle 11 Eylül 2001 (9/11) terör saldırılarından sonra batılı ülkelerde görünürlük kazanan ve yabancı düşmanlığının (Xenophobia) etkisiyle ortaya çıkan ve radikal aşırı sağ grupların gün geçtikçe körüklediği İslamofobi ve bu düşmanlıktan beslenen siyasal partilerin seçmen davranışları üzerine odaklanmaktadır (Mudde, 2007; Minkenberg, 2015; Taylor ve diğerleri, 2013; Mammone ve diğerleri, 2013; Lazaridis ve diğerleri, 2016; Klausen, 2005; Esposito ve diğerleri, 2011). İkinci bakış açısı ise 1990'ların başından itibaren aşırı sağ konusunda yapılan çalışmaların artmasıyla birlikte bu grupların Kriminoloji bilimi çerçevesinde değerlendirildiği ve özellikle aşırı sağ grupların işlemiş oldukları şiddet eylemlerinin suç çetesi tipolojisinde veya nefret suçu kategorisinde değerlendirilip, değerlendirilemeyeceği ile ilgilidir (Björgero ve diğerleri, 1993a; Björgero, 2016; Flannery, 2016). Radikal aşırı sağ grupların şiddete varan eylemleri literatürde bir nefret suçu mu yoksa bir terör eylemi mi, olduğu konusunda bir uzlaşma yok. Nefret suçu; bir kişiye veya gruba karşı ırk, dil, din, cinsiyet ve cinsel yönelim gibi ön yargı doğurabilecek nedenlerden ötürü işlenen, genellikle şiddet içeren suçlar olarak kabul görmektedir ve bu suçu işleyenler nefret

grubu olarak adlandırılır (Şen, 2016). Fakat Kuzey Amerika ve Avrupa’da aşırı sağ grupların gerçekleştirdikleri suçlar hakkında yapılan istatistiklerde bu suç türünün geçmişten beri bir dalga halinde yükseldiği ve diğer sol ve dini motifli terör örgütleri kadar ölümcül eylemler gerçekleştirdikleri kolaylıkla görülmektedir. Bu nedenle günümüzde radikal aşırı sağ grupların nefret suçu perspektifinde analiz edilmesi de zorlaşmaktadır. Kriminoloji çerçevesinde aşırı sağ gruplar konusunda incelenen bir başka sorunsal ise bu gruplara katılan genç nüfusun neden böyle bir çeteleşmeye ihtiyacı duyduğu konusunda Sosyal Psikoloji’nin de içinde olduğu multi-disipliner çalışmaların yapıldığı görülmektedir (Horgan ve diğerleri, 2016). Son zamanlarda ise konunun sadece bu ana iki bakış açısıyla analiz edilmesi zorlanmış ve şiddete varan aşırıçılık ve radikalleşme çalışmaları içerisinde de değerlendirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır (Kaplan, 2016).

Avrupa’da yapılan son seçimlerde köklü siyasal ve ekonomik liberal geleceğe sahip ülkelerde bile aşırı sağ partilerin (milliyetçi/muhafazakâr) iktidarın güçlü ortaklarından biri haline gelmesi bu konuda yapılan çalışmaların yeniden popülerlik kazanmasını sağladı (Stokes ve diğerleri, 2016). Fransa’da Ulusal Cephe, İsveç’te İsveç Demokratları, Yunanistan’da Altın Şafak, Polonya’da Adalet ve Hukuk Partisi, Hollanda’da Özgürlük Partisi ve Danimarka’da Danimarka Halk Partisi bu partilerden birkaçını oluşturmaktadır. Bu partiler özellikle Daeş’in gerçekleştirdiği terör saldırıları ve Suriye İç Savaşı’nın neden olduğu kitlesel göç hareketleri çerçevesinde popülerlik kazandığı görülüyor. 2015 Fransa yerel seçimlerinde Charlie Hebdo saldırısı sonrası Fransa Ulusal Cephe’sinin oy oranını artırması bu partilerin beslendiği sosyal çevreyi göstermesi bakımından önemlidir. Fakat radikal aşırı sağ grupları, birer terör örgütü tipolojisinden farklı olarak siyaset sosyolojisi çerçevesinde (oy potansiyelleri, seçimlere olan etkisi ve siyasi partilerle olan ilişkileri) değerlendirecek bu grupların oluşum süreçlerini ve şiddet varan aşırıçılık eylemlerini nasıl gerçekleştirdiğini (target selection process) anlamamız zor olabilir. Aşırı sağ gruplar da diğer radikal sol ve dini motifli aşırı gruplar gibi şiddet eylemlerini gerçekleştirirken herhangi bir terör örgütü gibi planlama ve eylem stratejisi belirlemektedir. 9/11 saldırılarından sonra dini-motifli aşırıçılıkla birlikte radikal aşırı sağ gruplar da şiddet eylemlerini artırmaya devam etti. 2011 yılında Norveç’te aşırı sağcı Andres B. Breivik’in 77 kişiyi katlettiği saldırıyı takiben Almanya’da Ulusal Sosyalist Yeraltı Örgütü’nün (NSU) 9 Türk ve 1 Yunanlı’nın öldürülmesinden sorumlu olduğunun ortaya çıkması aşırı sağ grupların Avrupa güvenlik gündemi için tartışılan konuların başında geldi. Fakat bu saldırılardan öncede radikal aşırı sağ gruplar birçok terör örgütü gibi geniş çaplı kanlı saldırılar gerçekleştirmiştir.

1980 yılında İtalyan sağ terör örgütü Yeni Düzen Hareketi'nin Bologna tren istasyonunu bombalayarak 85 kişiyi öldürmesi aşırı sağ grupların İkinci Dünya Savaşı sonrası gerçekleştirdiği ilk ölümcül saldırıdır. Yine aynı zaman dilimi içerisinde Münih'te Okteberfest sırasında neo-Nazi gruplar tarafından bombalama eylemi gerçekleştirilmiş ve 13 kişi bu saldırı sonrası yaşamını yitirdi. 1995 yılında ABD'de gerçekleşen Oklahoma saldırısında 168 kişi ölürken ve 600'e yakın kişi yaralanmıştır. Bugün bu saldırı Amerika'nın kendi toprakları üzerinde uğradığı 9/11 saldırılarından sonra en büyük ikinci terör saldırısı olma özelliğini koruyor. 2009 yılında ise İngiliz aşırı sağcı Ian Davidson, kendi imkanlarıyla oluşturduğu zehirli ricin maddesiyle yakalandı ve on yıl hapis cezasına çaptırıldı. Bu saldırılar batı dünyasında aşırı sağcı terör örgütlerinin ulaşmış olduğu şiddet potansiyelini göstermesi bakımından önemlidir. 2011 Suriye İç Savaşı'yla birlikte batı dünyasında yaşanan yabancı düşmanlığı, göçmenlere karşı yaygınlık kazanan şiddet eylemleri ve toplumsal protestolar artma eğilimi gösteriyor. Almanya Anayasayı Koruma Teşkilatı BfV'ye göre, ülkede 2014 yılında 21.000 aşırı sağ eylemi gerçekleşti, bu saldırıların 7.200 neo-Nazi olan dazlaklar tarafından organize edildi (BfV, 2015). Almanya'da aşırı sağ hareketlerin en son temsilcisi olan Batının İslamlaşmasına Karşı Vatansever Avrupalılar Hareketi (PEGİDA) 2014 yılında ülkede en çok konuşulan radikal aşırı sağ gruplar için şemsiye bir örgüt olarak kabul gördü. Bugün Almanya'da birçok aşırı sağ grup PEGİDA çatısı altında yabancı karşıtı söylem ve eylemlerine devam etmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Terörizmle Mücadele Merkezi'nin yayınlamış olduğu rapora göre ise ABD'de 1990-2012 yıllarında 4.420 aşırı sağcının şiddet eylemi gerçekleşti, 670 kişinin yaşamını yitirdiği ve 3.053 kişinin yaralandığı bu saldırıların en çok 2001, 2004 ve 2008 yıllarında gerçekleştiği vurgulanmaktadır (Koehler, 86). ABD'de 9/11 terör saldırıları sonrası Müslümanlara yönelik nefret suçlarında yüzde 1.600 oranında bir artış yaşanırken; İngiltere'de 2005 terör saldırıları sonrası 6 kat ve Fransa'da ise son Nice ve Paris saldırılardan sonra ise yüzde 281 oranında artış görülmektedir (Mark, 2015). Norveç'te Bergen Üniversitesi'nin hazırlamış olduğu Batı Avrupa'da Terörizm isimli data bankasına göre de 1950 ve 2004 yılları arasında 648 saldırının aşırı sağ gruplar tarafından gerçekleştirildiği ve bu rakam ayrıca bu yıllar arasında gerçekleşen toplam terör saldırılarının da yüzde altısını oluşturduğunu belirtilmiştir (Koehler, 86). Avrupa Polis Teşkilatı EUROPOL'ün yıllık olarak yayınladığı Avrupa Birliği Terörizm Durum ve Trend Raporu'na göre de 2006 ve 2013 yılları arasında sadece dokuz saldırının aşırı sağcılar tarafından gerçekleştirildiği yönündedir (Koehler, 86). Aşırı sağ konusunda rakamların bu kadar değişkenlik göstermesinin en önemli sebebi ise aşırı sağın şiddet eylemlerinin

bir terör eylemi olarak görülmesinden ziyade sokak çetelerinin neden olduğu genel bir asayiş sorunu olarak görülmesidir.

Son zamanlar da radikal aşırı sağ sorunsalı 1990'lerden sonra sosyal refah seviyesi yüksek olan Kuzey ülkelerinde de toplumsal görünürlük kazanmaya başladı. Güçlü bir ekonomik ve politik sisteme sahip olan Nordik ülkelerinde aşırı sağ sorunsalı genellikle ekonominin durgunluk yaşandığı dönemde ortaya çıkmaktadır. Fakat bölgenin son zamanlarda göçmen ve sığınmacı sayısının artmasıyla birlikte konunun sadece sosyo-ekonomik bir bakış açısıyla açıklanamayacak durumda. Soğuk Savaş sonrası dönemde hızlı bir demokratikleşme ve liberal ekonomiye geçiş süreci izleyen çoğu Avrupa ülkesi için Nordik ülkeleri model olarak gösterilmekteydi. Bu ülkelerin demokratik ve liberal konsolidasyonunda sosyal refah uygulamaları, ülke kalkınmasının nasıl olması gerektiğini göstermesi bakımından önemli referanslara sahipti. Nordik ülkelerini diğer ülkelerden ayıran ve bu ülkelerin milliyetçilik argümanlarını oluşturan ana husus, kırsal kesimin ülkelerde ilk örgütsel yapılanmaları gerçekleştirerek bunları kitlesel halk hareketlerine dönüştürebilmesidir. Önce köylü birlikleri daha sonra da Köylü Partileri olarak siyaset sahnesine çıkan köylü hareketi, tüm İskandinav ülkelerinde kendi kimlikleriyle siyasete katılıyor ve dönem dönem bu ülkelerin en büyük partileri olabiliyor (Cıziri, 17). Günümüzde de Nordik ülkelerindeki aşırı sağ partilerin çoğu bu geleneksel durumu taşımaya devam etmektedir. 1990'larda Danimarka, Norveç ve İsveç'te özellikle gençlerin yoğun olarak katılım sağladığı neo-Nazi örgütlerin yabancılara karşı gerçekleştirdiği şiddet eylemleri, Nordik ülkelerinin beslediği kırsal kesim milliyetçiliğinin sorgulanmasına neden oldu.

Bölge ülkeleri uzun bir aradan sonra ilk defa 9/11 saldırılarının neden olduğu terör saldırılarından sonra aşırı sağ grupların tekrardan canlanması, 2005 yılında Danimarka'da Jyllands-Posten gazetesinin Hz. Muhammed'in karikatürünü yayınlaması ile birlikte tekrar yaşadı. Karikatür krizinin doğal bir sonucu olarak bölgedeki güvenlik ve istihbarat servisleri olası bir terör saldırısı şüphesi nedeniyle ülkede yaşayan Müslümanlara karşı pejoratif tutumlarını devam ettiren aşırı sağ grupların şiddet potansiyelini görmezden geldiler. Karikatür krizi sadece Danimarka'nın Müslüman ülkelerdeki prestijine zarar vermedi ayrıca Kuzey ülkelerindeki sağ örgütlerin söylemlerinin de canlanmasına neden oldu (Klausen, 2009). Bölge karikatür krizini tam olarak üstesinden atamamışken Norveç kökenli ABD vatandaşı Bruce Bawer'in 2006'da yazdığı *While Europe Slept* (Avrupa Uykudayken) ve 2010 yılında çıkan *Surrender* (Teslim Olmak) isimli kitapları Kuzey ülkeleriyle Müslümanları tekrardan karşı karşıya getirdi. Bawer'a göre Müslüman kimliği ve İslamiyet sadece Kuzey ülkeleri için

değil; Batı medeniyet kimliğinin tehlikede olduğu ve İslamiyet'in giderek batı medeniyetinin kalbini ele geçirdiğini vurgulamıştır (Bawer, 2006 ve 2010). Bawer, Batı medeniyetinin Eurabia'ya dönüşmemesi için kitlesel ölçekte İslamiyet'e karşı ortak hareket edilmesi gerektiğini her fırsatta belirtmiştir. Bawer'ın bu görüşleri Kuzey ülkelerinde bulunan aşırı sağ grup ve siyasi partiler tarafından önemli ölçüde kabul gördü. Çünkü başta kuzey ülkeleri olmak üzere diğer batılı ülkeler Eurabia korkusuyla karşı kaşıyaydı ve bu nedenle toplumsal bir bilincin oluşturulabilmesi ve bu kuşatılmışlık durumundan kurtulmak için counter-jihadist bir eylem ve söylem geliştirdiler.

Günümüzde bu kuşatılmışlık hissi 2011 Suriye İç Savaşı sonrası kitlesel göç akınların bölgeye gelmesiyle tekrardan canlanmaya başladı. Radikal sağ gruplar bu kitlesel göç hareketleriyle Eurabia düşüncesinin son aşamasına geldiği düşünmekte ve kuşatılmışlık hissini tekrardan kendi tabanlarına yansıtmaktalar. Aşırı sağ gruplara göre ülkelerinin bu kadar yoğun ölçekte göç almasında çok- kültürlülüğü ve kozmopolitizmi savunan siyasi parti ve yetkililer kolaylaştırıcı rol oynadılar. Bu nedenle sadece ülkelerindeki yabancılara odaklanmamakta aynı zamanda kendi ülkelerinde ki çok kültürlülüğü ve kozmopolitizmi sol siyasi partileri de seçim yoluyla politik sistem dışına atmak için kuşatılmışlık argümanını toplumsal tabana yaymaya çalışmaktadır.

Radikal aşırı sağ gruplar bu kuşatılmışlık probleminde kurtulabilmek için örgütsel yapılarını tekrardan gözden geçirmeye başladılar. Mevcut örgütsel yapı hiyerarşik bir modele dayanmaktaydı ve grupların lider kadrosu hapisanede olması durumunda örgütün dağılma süreci hızlanmaktaydı. Ayrıca güvenlik ve istihbarat servisleri için de bu tip örgütler lider kadrosu yakalanması veya elimine edilmesiyle kolaylıkla çözülebildiğini bildikleri için sol veya dini motifli örgütler kadar tehdit ve şiddet potansiyelleri dikkate alınmamaktaydı. Soğuk Savaş döneminde komünist bir işgale karşı içerden direnişi öngören ve askeri bir doktrin olan "Lidersiz Direniş" stratejisi günümüz radikal aşırı sağ gruplar için tekrardan keşfedildi. Bu strateji sayesinde aşırı sağ grupların lider kadrosu olmadan sözde kuşatıcı rol oynayan gruplara karşı mücadele edebileceğini öngörmekteydi.

Finlandiya geçtiğimiz yıllar itibariyle ilk defa yoğun göç akınlarıyla karşı karşıya. Bu durum kuşatılmışlık hissini 1941 Kış Savaşı'ndan sonra ilk kez gündeme getirdi. İsveç İçişleri Bakanlığı'nın açıklamasına göre Finlandiya'ya gelen Müslüman göçmen nüfusunda neredeyse roket hızıyla yarışacak derecede bir artış hızı söz konusu. 2000-2014 yılları arasında Finlandiya'ya gelen toplam göçmen nüfusu yaklaşık olarak 1.600 civarındayken, 2014 yılında bu sayı 3.651, 2015 yılında ise 32.478'e ulaşmış durumda

(Laizans ve Dagenborg, 2016). Ülkede 2014 ve 2015 yılı Noel kutlamaları sırasında başkent Helsinki’de yaşanan ve göçmenlerin karıştığı taciz olayları toplumsal bazda göçmenlerin ve sığınmacıların durumuyla birlikte ülkedeki çok-kültürlülük tartışmalarını da beraberinde getirdi. 2015 yılında ortaya çıkan ve ülkede bulunan diğer aşırı sağ gruplar içinde çatı organizasyonu gören Soldiers of Odin (Odin’in Askerleri)’de ülkedeki göçmen karşıtlığı ve çok-kültürlülük tartışmalarının merkezinde yer almaktadır. Grubun sosyo-ekonomik yapısı ülkede görülen diğer aşırı sağ gruplardan farklı olmamasına rağmen internet üzerinde geniş çaplı örgütlenmeleri sayesinde bu aşırı sağ grubun daha fazla Finlandiyalıyı bünyesine katmasını sağladı. Bu durumun örgüte kazandırdığı bir diğer avantaj da çok kısa bir süre dilimi içerisinde diğer Batılı ülkelerde bulunan göçmen karşıtı grupları da etkilemesidir. Bugün Avrupa’da aşırı sağ partilerin oy oranını artırmasında Soldier of Odin gibi aşırı sağ gruplar göçmen ve sığınmacılara karşı toplumsal bilinç ve ön yargı oluşturmaktadır.

Soldiers of Odin’in uygulamaya çalıştığı ve ulus-aşırı toplumlar tarafından da kabul görmesinin en önemli özelliklerinden birisi de uygulamaya çalıştığı lidersiz direniş stratejisi ve bu stratejinin küresel anlamda kabul görmesinde kolaylık sağlayan kitle iletişim araçlarını kullanma yeteneğini de incelemek gerekiyor. Bu nedenle radikal aşırı sağ gruplar içerisinde yeni bir oluşum olan Soldiers of Odin’in radikalleşme ve aşırıçılık çalışmaları bağlamında incelenmesi gereken bir örgüt olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu makalede örgütün uygulamaya çalıştığı lidersiz direniş stratejisi ve bu stratejinin daha fazla kabul görmesinde önemli rol oynayan Finlandiya iç siyasetinin analizi yapılacaktır.

Lidersiz Direniş Kavramı Çerçevesinde Aşırı Sağ

Lidersiz Direniş Soğuk Savaş döneminde askeri bir doktrin olarak ortaya çıkmasına rağmen günümüzde aşırı sağ grupların ve bu gruba ait kişilerin gerçekleştirdiği terör ve şiddet eylemleriyle birlikte tekrardan gündeme gelmeye başladı. Lidersiz Direniş kavramı özellikle 2011 Suriye İç Savaşı’ndan sonra batı dünyasında görülen Yalnız Kurt/Tek Aktörlü Terörizm ile literatürel anlamda karıştırıldığı görülmektedir. Günümüzde Yalnız Kurt/Tek Aktörlü Terörizm iki farklı tartışma çerçevesinde şekillenmektedir. Öncelikle bu saldırıları gerçekleştirenlerin operasyonun başarıya ulaşması noktasında taktiksel bir seçim sonucu ortaya çıktığı görüşü hakimken; ikinci bakış açısına göre ise bu saldırı tipolojilerini gerçekleştiren kişilerin akıl sağlığı yönünden sorunlu olması nedeniyle gerçekleştirilen bir şiddet eylemi olarak değerlendirilmektedir (Bakker ve Zuijdewijn, 2). İlk görüşün diğer görüşe göre terörizm çalışmalarında daha fazla kabul görmekte ve bu eylem türünün günümüzde dini-motifli ve aşırı sağ örgüt-

lerin eylem stratejilerinde yer almaktadır. Terörizm çalışmalarında iki ana görüş çerçevesinde Yalnız Kurt/Tek Aktörlü Terörizm olarak incelense de, bu eylem tipinin tanımı noktasında;

“Daha geniş kitleleri etkilemek amacıyla doğrudan destek almadan planlama yapıp, saldırının hazırlanması ve uygulanması amacıyla hareket eden herhangi bir grup veya diğer kişiler tarafından yönlendirilmiş (büyük olasılıkla başkaları tarafından ilham verilen) olan tek bir failin (veya küçük bir Hücrenin) şiddete başvurma veya tehdit kullanması” literatürde genel kabul görmektedir. (Bakker ve Zuijdwijn, 9).

Lidersiz Direniş kavramı ise Yalnız Kurt/Tek Aktörlü Terörizm’den farklı olarak işgalci bir güce karşı uygulanan paramiliter veya gerilla-vari bir stratejiyi tanımlamaktadır. Lidersiz Direniş kavramını radikal aşırı sağ grup literatüründe ilk kez değerlendiren Jeffrey Kaplan’a göre 1960’lı yıllar da ABD’de ortaya çıkan kavramın ana konusu komünistlerin ülkeyi işgal etme tehlikesine karşı düzensiz savaş yürütmek için oluşturulan grupların eylem stratejilerini belirlemesinde kullanmıştır (Kaplan, 80, 87). 1962 yılında ABD’li Albay Ulius Amoss tarafından ortaya ABD ve müttefiklerinin herhangi bir Sovyet işgaline karşı paramiliter bir mücadele verebilmek amacıyla klasik piramit örgütlenme modelinden farklı olarak birbirinden bağımsız hücrelerden oluşacak olan yapının -Phantom Cell olarak isimlendirmiştir- hayatta kalma ve komünizmle mücadelede lidersiz direniş gerçekleştireceğini açıklamıştır. (Baem, 1992). Amoss ayrıca birbirinden bağımsız hareket etme kapasitesine sahip olan bu hücrelerin, ülkeyi ele geçiren komünist yönetimin sosyal, siyasal ve ekonomik ölçekte etkisini kırmak için militer mücadele vermenin yanında ayrıca gazete, dergi ve broşür gibi haberleşme yapılarının da kullanılması gerektiğini vurgulamıştır (Baem, 1992). Amoss, birbirinden bağımsız bir şekilde mücadele veren bu hücrelerin komünist istihbarat servisleri tarafından yok edilmesi, piramit yapılı örgütsel modele göre zor olduğunu belirterek, bağımsız hücrelerin daha uzun dönemli mücadele verilebileceğini söylemiştir (Kaplan, 80). Kavramın aşırı sağ gruplar için kullanılması ise eski bir Ku Klux Klan (KKK) üyesi olan Louis Beam’ın 1992’de kaleme aldığı “Leaderless Resistance” isimli makalesiyle gündeme geldi (Beam, 1992; Kaplan, 2016). Beam özellikle ülkenin Amerikan kimliğinin diğer kimliklerin (siyahi ve hispanik) etkisinde kaldığı ve Amerikan beyaz kimliğinin gün geçtikçe erimeye başladığını vurgulamıştır (Beam, 1992).

Jeffrey Kaplan ise 1997 yılında *Terrorism and Political Violence*’da yazdığı “Leaderless Resistance” isimli makalesiyle konuyu tekrardan gündeme taşıdı. Kaplan’a göre Lidersiz Direniş kavramı, bireylerin tek başına veya

çok küçük ölçekte bir grubun gerçekleştirdiği hükümet karşıtı şiddet eylemleriyle çatışan herhangi bir hareketten, liderden veya networkten bağımsız olarak destek alan yalnız kurt operasyonun bir çeşidi olarak tanımlanabilmektedir. Bu şiddet türü devlet kurumlarına ve yetkililerine yönelik bir saldırı şekli olabileceği gibi, sembolik bir değeri olan veya saldırıya açık olduğu için seçilmiş rastgele hedeflere de olabilir (Kaplan, 1997, 80). Kaplan'a göre 1970'lerin sonu ve 1980'lerin başından itibaren Amerikan Aşırı Sağ bu stratejinin uygulanması noktasında üye toplayarak 1990'lardan sonra ülkede yaşanan Nasyonal Sosyalist, Hristiyan Kimlik temeli ve Neo-Pagan Odinist oluşumların bu taktiksel düzlem çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini söylemiştir (Kaplan, 1997, 80).

Günümüzde Lidersiz Direniş, aşırı sağ inancın siyasi izolasyon ve karşı unsurlar üzerinde kuvvetsizlik hissi yaratmak çabasıyla oluşturduğu ve formüle ettiği bir stratejidir. Bu nedenle stratejinin hedefinde devlet kurumlarına ve çok kültürlülüğü savunan ve destekleyen hükümet yetkililerine karşı olabileceği gibi rastgele seçilmiş ama sembolik değer taşıyan kişi, duygu ve düşünceleri tehdit olarak görmektedir. Bu nedenle Lidersiz Direniş eylemleri homoseksüel ilişkilerden, yabancı düşmanlığına, İslamofobiden, hükmet ve siyasi parti binalarına karşı gerçekleştirilecek bombalı araç, intihar, sabotaj, kundaklama ve silahlı saldırı eylemleri biçiminde görülebilmektedir. Günümüzde radikal aşırı sağ grupların istihbarat ve güvenlik servislerinin radarlarına yakalanmamak için bu stratejiyi uyguladığı gerçeği ile karşı karşıyayız.

Soğuk Savaş sonrası dönemde komünist tehlikenin bitmesiyle birlikte Lidersiz Direniş kavramı aşırı sağ grupların gündeminden düşmeye başladı. 1990'lardan sonra bu örgütlerin yapısına bakıldığına piramit örgüt yapısını kullandıkları ve bu şekilde alansal üstünlük sağlamaya çalıştığı görülmektedir. Nordik ülkelerinde faaliyet gösteren aşırı sağ örgütlerin piramit yapıyı kullanmalarının en önemli sebebi ise 1991'de İsveç'te başlayan ekonomik durgunluğun kısa bir süre içerisinde Norveç, Finlandiya, Danimarka ve Baltık ülkelerine yansması ve ekonomik durgunluk döneminde yaşanan yüksek işsizlik oranlarının toplumun geniş bir kesimini etkilemesidir. Bu durgunluk 1990'ların başında Ortadoğu ve Afrika ülkelerinde yaşanan iç savaş ve siyasi bunalımdan kaçıp bu ülkelere sığınan mültecilerin artmasıyla birlikte yaşanan işsizlik ve çok-kültürlülük tartışmaları bölgede görülen aşırı sağın alan hâkimiyetini kazanabilmesi için piramit yapıyı kullanmaya zorladı. Çünkü 1990'ların liberal siyasi havası aşırı sağ grupları toplumsal tabanda daha az temsil edilmeye zorlamaktaydı. Neo-Naziler başta olmak üzere diğer aşırı sağ gruplar bu ülkelerde yükselişe geçmesinde işsizlik gibi sosyo-ekonomik faktörlerin bir sonucu olarak görüldü

(Björge, 1993b, 33). İsveç'te Neo-Nazi Riksaktionsgruppen (Ulusal Eylem Grubu; RAG) ve Nordiska Riskpartiet (Nordik Halk Partisi; NRP), Danimarka'da Yeşil Ceketliler 1990'ların başından itibaren mültecilerin yoğun olarak yaşadığı bölge ve mahallelerde dinamitli ve molotoflu saldırılar düzenledi (Björge, 1993b, 33). Nordik ülkelerindeki aşırı sağ gruplar Almanya'da ki radikal örgütler kadar toplumsal tabanı yoktu ve bu nedenle ülkenin genelinde eylem stratejilerini yayma noktasında sadece mültecileri (özellikle Pakistanlıları) hedef almayı tercih ettiler (Björge, 1993b, 34). Bu nedenle ülkede bulunan ve Nordik kimliğine tehdit olarak günümüzde görülen gay ve lezbiyen gruplar, Afrikalılar, Yahudiler ve Çingenelere karşı gerçekleşen ırkçı saldırılar dönem itibariyle bölgede görülmedi. 2015'de kurulan Soldiers of Odin'e kadar Lidersiz Direniş stratejisini uygulayan aşırı sağ örgüt bölgede ortaya çıkmadı.

Finlandiya'da Soldiers of Odin'in Beslendiği Söylemler

Nordik ülkelerinin doğu kanadını oluşturan ve Baltık ülkeleri için önemli bir rol modeli olan Finlandiya gerek siyasal tarihi gerekse jeopolitik konumu gereği bölgesel ölçekte diğer devletlerin gerisinde kalmayı tercih eden statüko yanlısı ve denge siyaseti izleyen dış politika stratejisini tercih etmiştir. 1918'de bağımsızlığını Rusya'dan geri alarak kurulan Finlandiya Cumhuriyeti sosyal demokrasi anlayışı çerçevesinde iç ve dış siyasal politikalarını oluşturdu. Son zamanlarda ise Finlandiya'nın izlediği bu politika Rusya'nın 2013 yılında Ukrayna'ya girmesi ve Kırım'ı ilhak etmesiyle değişime zorlamakta ve bu kriz Finlandiya'yı batı yanlısı ve ayrıca daha sert dış ve güvenlik politikası izlemeye itmektedir (Martikainen ve diğerleri, 2016). Fakat günümüzde Finlandiya güvenlik ajandasının oluşmasında 2011 Suriye İç Savaşı'nın etkisi 2013 Ukrayna İç Savaşı'na göre daha sert olmuştur.

2011 Suriye İç Savaşı sonrası 5.5 milyon nüfusa sahip olan Finlandiya'ya 32.000 kişiye ulaşan göçmen sayısı ülkenin ana güvenlik konusunu oluşturuyor. Ülkenin göçmen olmayan yerleşik Müslüman nüfusu 60.000 ile 65.000 arasında ve çoğu Tatar etnisitesinden oluşmaktadır. 19.yy'dan beri Finlandiya topraklarında olan Müslüman Tatarları, 1990'lardan sonra Somali, Balkanlar ve Ortadoğu'dan gelen göçmenler izledi. Bu göçmenlerle birlikte İslamiyet toplumsal hayatta daha fazla görünürlük kazandı. Tarihsel ölçekte Finlandiya'nın herhangi bir kolonyal geçmişi olmaması, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra diğer Avrupa ülkeleri gibi kitlesel ölçekte misafir işçi almaması ve ülkede bulunan çoğu Müslüman'ın göçmen ve mülteci geçmişi olması toplum içerisinde İslam dininin göçmenlerle eş tutulduğu bir düşünce yapısının ortaya çıkmasına neden oldu.

Finlandiya da 1990'larda İsveç'te yaşanan ekonomik durgunluktan fazlasıyla etkilenen ülkelerin başında gelmekteydi. Fakat Finlandiya'yı bu ekonomik durgunlukla birlikte düşündüren bir başka konu ise 1990'ların başında gerçekleşen I. Körfez Harekâtı ve Somali Operasyonları (UNOSOM I) neticesinde ülkeye Iraklı ve Somalili sığınmacıların gelmesidir. Finlandiya'da mülteciler ve sosyal refah anlayışının test edileceği çok-kültürlülük tartışmaları bu tarihten itibaren Finlandiya iç siyasetinde yer almaya başlamıştır. Fakat gerek Avrupa Birliği'nin (AB) geçirmiş olduğu dönüşüm ve gerekse Finlandiya'nın komünist tehlikeden kurtulması çok-kültürlülük tartışmalarının iç siyasette cılız kalmasını sağladı. 11 Eylül 2001 terör saldırılarına kadar da çok-kültürlülük ve göçmenler konusunda kayda değer bir tartışma ülke siyasetinde yaşanmadı. 2011 Suriye İç Savaşı sonrası yaşanan gelişmeler ülkeye gelen göçmenlerle birlikte aşırı sağ partilerin bu konuyu daha fazla siyaset malzemesi yaparak oy oranlarını artırmaya zorladı. Ülkedeki aşırı sağ görüşlü siyasiler Finlandiya'nın 2011 Suriye İç Savaşı'yla birlikte sosyal refah anlayışının çok-kültürlülüğü oluşturmaması yönünden artık işlevsiz kaldığını seçmenlerine kabul ettirmeye çalıştı. Şüphesiz bu düşüncenin toplumsal tabanda geniş kabul görmesinde siyasilerin en önemli destekçileri ülkede bulunan aşırı sağ gruplar oldu ve 2015 yılında kurulmasına rağmen uluslararası nitelik kazanan Soldiers of Odin bu grupların başında gelmektedir.

2011 Suriye İç Savaşı'ndan sonra Soldiers of Odin'in beslendiği tartışmaların başında Helsinki'de inşa edilmesi düşünülen camii inşaatı projesi geliyor. Başkent Helsinki'de yapılması düşünülen 20.000 metre karelik alanı kapsayacak şekilde projelendirilen cami inşaatı, ülkenin iç siyasetinde en çok tartışılan konuların başındadır (YLE, 2015a). İnşaatın başlangıç aşamasının Bahreyn Kraliyet ailesi tarafından finanse edileceği ve daha sonra masrafların Finlandiya'da kurulacak olan bir başka vakıf ile inşaatın tamamlanması düşünülmektedir (YLE, 2015b). 2015 yılından itibaren bu projenin kamuoyunda duyulmasıyla birlikte ülke içerisinde aşırı sağ grupların tek bir potada birleşmesi gerçekleşti. Çoğu Finlandiyalı bu caminin inşa edilmesiyle ülkenin radikal gruplar için cazibeli bir yer haline geleceği, ses ve görüntü kirliliğine de neden olacağı ve ülke kimliği için önemli bir tehdit oluşturacağı görüşü hâkim olmuştur (YLE, 2015a). Kamuoyunda camii inşaatına karşı bir bilinç oluşturmak amacıyla yapılan toplumsal gösteriler neticesinde toplanan 10.556 imza inşaatının iptal edilmesi için yeterli olmadı. İnşaatın iptali için ulaşılmaması gereken imza sayısının 50.000 olması gerekiyordu (Hyökki, 138). Proje ülke içerisinde aşırı sağ hareketi temsil eden Finlandiya Direniş Hareketi, Soldiers of Odin ve iktidardaki aşırı sağ Gerçek Finliler Partisi tarafından organize edilen bir gösteriyle protesto edilmeye devam ediliyor. Gerçek Finliler Partisi'ne göre bu proje

Finlandiya'nın sonunu getirecek çığınca bir girişim ve sosyal demokratların çok-kültürlüğü bu şekilde desteklemesi ülkedeki en büyük hayal kırıklığı olarak görülüyor.

Helsinki Camii inşaatı projesine karşı Finlandiya toplumunda bir gündem oluşturmaya çalışan Soldiers of Odin'in kullandığı bir diğer argüman ise 2015 Mart ayında ülkenin devlet televizyon ve radyo kanalı olan YLE'nin yaklaşık 60 bölümlük Fince Kur'an programını yayına koymasındır. YLE'ye göre programın amacı farklı toplumların kültürel bilgilerini yaygınlaştırmak ve farkındalık yaratmaktır. Fakat YLE'nin bu programı da eleştirilere maruz kalmıştır. Eleştirilerin çoğu devlet vergileriyle finanse edilen bir kanalda Kuran okunamayacağı ve bu tür programların özellikle nüfusun çoğu Hristiyan olan bir ülkede yeterli ve kaliteli dinleyici bulamayacağı yönünde olmuştur. Gerçek Finliler Partisi milletvekili Maria Tolppanen kişisel sosyal medya hesabında yaptığı açıklamada YLE'nin radyo kanalı üzerinden Fince Kur'an programı yapmasının Daeş gibi radikal örgütlere katılımı teşvik edeceğini belirtmiştir (Hyökki, 139).

Soldiers of Odin kendi gündemini bu konular çerçevesinde oluştururken; siyasi arenada destek gördüğü ve toplumsal gösterilerde iş ortağı olan muhafazakâr-milliyetçi Gerçek Finliler Partisi iktidarın en önemli ortaklarından birisidir. Gerçek Finler Partisi 2005 yılında kurulmasına rağmen 2015 seçimlerinde en büyük ikinci parti olarak parlamentoda yer aldı. Parti seçim beyannamesinde de açıkça etnik-milliyetçi ve popülist argümanlara sahipti. Ülkede bulunan ikinci sağ-muhafazakâr popülist parti ise Muutos 2011(Değişim 2011)'dir. Muutos 2011 en son parlamento seçimlerinde (2011 ve 2015) Gerçek Finliler partisinin gerisinde kaldı; fakat seçim dönemlerinde kullanmış olduğu "Müslümanların ülkeden kovulması" argümanını sıklıkla dile getirdi (Hyökki, 142). Ülkede bulunan MTV Kanalı ve MV Lehti Dergisi gibi medya organları ise Soldiers of Odin gibi oluşumların neden gerekli olduğu noktasında göçmen karşıtı savlarını sıklıkla kamuoyuna sunmaktadır. Bu dergilerde yer alan saptırma ve yanlış algı oluşturmak amacıyla günde 1.000'e yakın mültecinin Finlandiya'ya geldiğini ve bundan bir yıl sonra ülkede yaşayan Finlilerin azınlık durumuna düşeceği yönünde manipülatif açıklamalarda bulunmaktalar (Hyökki, 143-144).

Gerçek Finliler Partisi son zamanlarda diğer Avrupa ülkelerinde de görülen popülist partiler noktasında önemli bir örnek teşkil ediyor. Çünkü Gerçek Finliler Partisi dramatik bir şekilde oy oranını 2011 yılında yapılan parlamento seçimlerinde yüzde 4'den yüzde 19'a çıkarmayı başardı. 2015 seçimlerinde ise parti yüzde 18 oy oranına ulaşarak parlamentonun en çok

oy alan siyasi partisi olma özelliği kazandı. Finlandiya siyasal sisteminde geniş katılımlı bir koalisyon hükümet yapısı vardır ve Gerçek Finliler Partisi'nin oy oranının diğer partilere göre yüksek olması günümüzde siyasal mekanizmanın ülkede bulunan mültecilerin aleyhinde çalışmasına zorluyor. Gerçek Finliler Partisi popülist, milliyetçi ve Avrupa Birliği şüphelisi olarak tanımlanabilir (Wahlbecek, 579). Partinin seçim ajandasında çok-kültürlüğe olan karşı argümanlar fazlasıyla yer tutmaktaydı (Wahlbecek, 579). Finlandiya siyasi tarihine bakıldığında çok-kültürlülük tartışmalarının ülkeye gelen göçmelerin sayısı ile birlikte daha fazla gündeme geldiği görülmektedir. Gerçek Finliler Partisi ülkede bulunan çoğunluğun tek temsilcisi olduğu yönünde bir propaganda faaliyeti yürüttü ve almış olduğu oy oranları neticesinde bu konuda bir başarı sağladığı anlaşılıyor.

İnternetin önemli bir kitle iletişim aracı haline geldiği 2000'li yıllardan itibaren Gerçek Finliler Partisi ve Muutos 2011 Partisi yetkilileri ve milletvekilleri kullandıkları kişisel blog ve sosyal medya hesaplarında aşırı grupların argümanlarını aratmayacak şekilde yazılar yazdığı görüldü (Pyrhonen 2015). Örneğin 2014'de Avrupa Parlamentosu üyesi olarak seçilen ve 2011'de Gerçek Finliler Partisi'nden parlamentoya giren Jussi Halla-Aho, kişisel internet sitesi üzerinden göçmen ve çok-kültürlülük karşıtı (daha çok İslam karşıtlığı) yazılar yazması ülke genelinde ifade özgürlüğünün sınırları konusundaki tartışmaları gündeme getirdi (BBC, 2015). Jussi Halla-Aho siyasi geçmişinde ülkede bulunan mültecilere karşı söylemleriyle tanınan birisiydi. 2009 yılında kişisel blogunda ülkede bulunan etnik gruplara karşı nefret söyleminde bulunması nedeniyle çıkarıldığı mahkemede cezaya çarptırıldı. Daha sonra bu ceza 2012'de Finlandiya Yargıtayı tarafından onaylandı. Halla-Aho'nun blogunda en fazla göze çarpan husus ise Avrupa'nın bir Müslüman akınıyla karşı karşıya kaldığı ve buna karşı nelerin yapılabileceği konusunda Soğuk Savaş döneminde görülen Lider-siz Direniş stratejisini hatırlatan açıklamalarıdır. Halla-Aho'ya göre Müslüman göçmenler Batı Medeniyeti için bir tehdit oluşturmakta ve Batı kültürü ve Finlandiya kültürünün devamının sağlanabilmesi için bu göç akınına karşı mücadele verilmesi gerektiğini belirtmektedir (Wahlbecek, 581). Halla-Aho, 2011'de Norveç'te katliam gerçekleştiren Andres B. Breivik'in katliamını değerlendirmesinde bile çok-kültürlülüğü eleştirmeye devam etti. Halla-Aho'dan başka Gerçek Finler partisinden bazı milletvekilleri de basına verdikleri demeçlere gündeme geldi. Milletvekili Olli Immonen kişisel sosyal medya hesabından çok-kültürlülüğe karşı savaş açtığını ilan etti (Winneker, 2015). Immonen ayrıca göçmen karşıtı gösteriler düzenleyen ve kriminal geçmişi olan kişilerden oluşan Finland Defence Union ve Soldiers of Odin ile birlikte gösterilere katıldı.

Soldiers Of Odin ve Lidersiz Direniş

Adını mitolojik bir karakterden alan Soldiers of Odin 2015 yılının Eylül ayında Nordik Direniş Hareketi üyesi olan Mika Ranta tarafından kuruldu. Odin, İskandinav mitolojisinde tanrıların ve herkesin babası, şiiresel ilhamın, gizem ve büyüün tanrısı, savaşçıların kumandanı ve koruyucu olarak geçmektedir (Page, 10). Soldiers of Odin ortaya çıktığı dönem itibariyle ülke genelinde sosyal medya üzerinde örgütlenemeye başladı ve daha sonra ülkenin tüm şehirlerinde örgütlenilebilmeyi başardı. 2016 yılından itibaren ise 15'e yakın ülkeye Soldiers of Odin'in adını ve söylemlerini benimseyip kullanan oluşumlar ortaya çıktı. Bu nedenle Soldiers of Odin radikalleşme ve şiddete varan aşırıçılık noktasında ilginç bir örnek teşkil etmektedir.

Neo-Pagan Odinst bir yapısı olmasına rağmen Aryan ırkının üstünlüğünü de gösterilerde sıklıkla vurgulamaktadır. Örgütün radikal çevresi (radical milieu) de bu argümanlar kapsamında oluşmaktadır. Norveç kökenli bir Amerikalı olan Bruce Bawer'ın 2006 yılında yazdığı "While Europe Slept" ve 2010'da kaleme aldığı "Surrender" isimli kitapları Soldiers of Odin'in kuşatılmışlık hissinin ana karakterini belirlemektedir. Bawer'ın bu iki eserinde Avrupa'nın kültürel ve etnik kimliğinin radikal göçmenler tarafından tehdit altında bırakıldığı ve çok-kültürlülüğün önü alınmadığı takdirde batı medeniyetine ait hiçbir şeyin kalmayacağını vurgulamaktadır. Bawer radikal göçmenlerin Batı medeniyeti karşısında "Eurabia"yı bölgede yaşattığını belirtmiştir. 2011'de Norveç'te kanlı eylemleri gerçekleştiren Breivik de yayınladığı deklarasyonda Eurabia argümanını sıklıkla kullanmıştır.

Soldiers of Odin hareketi de Eurabia'yı ırkçı söylemlerinde birleştirerek kullanmayı tercih etti ve bu sayede çok kısa bir süre içerisinde İsveç, Norveç, Danimarka, Polonya, Hollanda, Kanada, Amerika, Almanya, Estonya, Macaristan, Avusturalya, İngiltere, Yeni Zelanda ve Belçika'da oluşumlarının ortaya çıkmasını sağladı. Soldiers of Odin'in beslendiği radikal çevresine baktığımızda çoğunlukla işçi sınıfının ve çok kısa bir süre önce işin kaybetmiş kişilerden oluştuğu görülüyor (Simons, 2016). Diğer Nordik ülkeleri gibi Finlandiya da son üç yıldır ciddi oranda ekonomik durgunluk dönemi yaşıyor. Benzer bir ekonomik durgunluğun 1990'ların başında yaşayan Nordik ülkeleri bu sefer Soldiers of Odin'le yeni bir aşır sağ pratiğiyle karşı karşıya. Fakat Soldiers of Odin'i 1990'lardaki gruplardan ayıran en önemli özellik ise çağın en önemli kitle iletişim araçlarından biri olan sosyal medyayı Lidersiz Direniş stratejisiyle birlikte kullanmasıdır. Grubun başta Finlandiya olmak üzere faaliyete geçtiği diğer ülkelerde de

bir lider tarafından yönetilip organize edilmediği görülüyor. Bunun yerine sosyal medya üzerinden organize olan ve Eurabia korkusuyla bir araya gelen grup üyeleri tarafından eylem stratejileri sosyal medya üzerinden paylaşılıp pratiğe dökmeye çalışmaktalar. 2015 Noel kutlamaları sırasında yaşanan cinsel taciz olaylarından sonra Soldiers of Odin eylem pratiğini sokaklarda devriye görevi yaparak göstermeye başladı ve bu devriye görevini Finlandiyalıları göçmenlere karşı korumak amacıyla yaptıklarını söylemekte (Wilson, 2016).

Soldiers of Odin'in uyguladığı olduğu Lidersiz Direniş stratejisinin bir diğer etkisi de çok kısa bir süre içinde sahip olduğu düşünce ve stratejileri diğer ülkelere yaymasıdır. Makalenin yazıldığı an itibariyle on beşe yakın ülkede Soldiers of Odin oluşumu bulunmaktadır. Fakat bu ülkelerde Soldiers of Odin'in faaliyetleri devlet yetkilileri tarafından şüpheyle karşılanmaktadır. Finlandiya'yı 1990'daki bağımsızlığından sonra rol modeli olarak gören Estonya bu ülkelerden birisidir. Soldiers of Odin Estonya adındaki örgüt altmış kişiden oluşmakta ve sokak devriyesine başlayan grup için Estonya başbakanı, grubun bir güvenlik arayışından ziyade muhalif bir hareket olarak gördüklerini açıkladı (Laizans ve Dagenborg, 2016). Norveç ise geçen yıl itibariyle 31.000 iltica talebinin olduğunu ve 5.2 milyonluk ülkede bulunan aşırı sağ grupların bu iltica talebinden etkilenerek Soldiers of Odin Norveç örgütüne katılım sağladıkları anlaşılmaktadır. Norveç İstihbarat Servisi PST, 2015 yılını içeren tehdit ve terör değerlendirme raporunda aşırı sağın oluştuğu radikal çevrenin genişlemesi yönünde endişe duyduklarını ve özellikle göçmen sorunlarının bu grupların radikalleşme ve insan kaynağını oluşturmasında kolaylaştırıcı rol oynadığını söylemektedir (PST, 2016). Soldiers of Odin Norveç'in de şubat ayı içerisinde sokaklarda devriye görevine başladığını ve grubun sözcüsü sokaklarda uyuşturucuyla mücadele ve göçmenlerin kadınlara yönelik cinsel tacizlerini engellemek olduğunu belirtti (Laizans ve Dagenborg, 2016). Soldiers of Odin Norveç konusunda Norveç başbakanı da atmış olduğu twitte "bu grubun davranışlarının tehlikeli bir girişim olduğunu" söyledi (Lazians ve Dagenborg). Soldiers of Odin ABD örgütü ise 2016 yılının şubat ayı içerisinde faaliyetlerine başladı ve bugün itibariyle kıtada bulunan en büyük ikinci aşırı sağ örgüt konumuna yükselmiş durumunda (ADL, 2016). "Sokaklarımızda bir savaş var ve biz savaşmaya hazırız" sloganını kullanan Soldiers of Odin ABD, herhangi bir ideolojik görüş ve ırkçı düşünceden beslenmediklerini söylediler de grubun birçok üyesinin aşırı sağ örgüt geçmişine sahip olduğu çoğu polis soruşturmasında ortaya çıkmakta ve 2016 Mart ayı itibariyle 4.000'ne yakın Amerikalı üyesi olduğu tahmin edilmektedir (ADL, 2016).

Finlandiya İstihbarat ve Güvenlik Teşkilatı SUPO'nun da 2015 yılını kapsayan tehdit ve terör değerlendirmesinde ülkede bulunan 32.000 göçmenden sadece 1000'in suç ve suça teşebbüs ettiğini ve bu sayının neredeyse tamamını genç erkek nüfustan oluştuğunu belirtti (SUPO, 2016). İşlenen suçlarının çoğunluğunu ise cinsel saldırı suçu olduğu belirtildi (Bunikowski, 2016). Soldiers of Odin'e göre ise mülteciler Kuzey ülkelerinin uzun sürede oluşturdukları Sosyal Refah Devleti anlayışını sömürdüklerini ve kadınlar ile kız çocukları yanı sıra Nordik kimliğinin de bu gruplardan dolayı zarara uğradığını söylemektedirler (Simons 2016). Diğer ülkelerin çok kültürlülük tartışmalarını umursamayan grup özellikle görüşlerini ihraç ettikleri ülkelerde de popülaritesini arttırmaya devam ediyor. Kısacası 2016 yılı içerisinde Müslümanlara karşı nefret söylemi Soldiers of Odin sayesinde daha fazla alan kazanma fırsatı yakalamış oldu. Soldier of Odin'in küresel ölçekte resmi sosyal medya hesabına günlük 7.000 yeni üye katılmakta ve özellikle sokaklarda devriye görevi üstelenmek isteyen kişilerin bu sosyal medya hesabı üzerinden toplanarak mültecilerin yoğun olduğu bölgelerde sığınmacılara karşı korkutma ve fiziksel saldırı şeklinde şiddet eylemine başvurmaktadır.

Sonuç

Soldiers of Odin ile birlikte Lidersiz Direniş kavramı tekrardan aşırı sağ örgütler çerçevesinde terörizm ve radikalleşme çalışmaları literatürüne girdi. 2015 ve 2016 yıllarında Fransa, Almanya, Danimarka, Belçika ve ABD’de gerçekleşen ve göçmenlerin gerçekleştirildiği düşünülen terör saldırıları Batı dünyasını terörizmle mücadele notasında dini motifli gruplara odaklanmaya zorladı. Fakat Lidersiz Direniş stratejisi izleyerek güvenlik ve istihbarat radarlarından daha kolay kaçabilen aşırı sağ örgütlerin tehdit potansiyeli artarak devam ediyor. Yaşan son terör saldırıları Avrupa istihbarat servislerinin bilgi paylaşımı konusunda yeteri kadar hızlı hareket edemediği noktada birleşse de aşırı sağ örgütler konusunda yeni bir olgu olan Soldiers of Odin gibi lidersiz direniş stratejisi izleyen aşırı sağ grupların ulaşabileceği eylem potansiyeli görmezden gelinmektedir. On beşe yakın ülkede faaliyet gösteren ve sosyal medya hesabında gün geçtikçe destekçisi artmaya devam eden Soldiers of Odin’in güvenlik servisleri için bir sokak çetesi olarak görülmesi ilerleyen dönemlerde göçmenlerle bu grupları daha fazla karşı karşıya getirecektir. Dini motifli terör örgütlerinin gerçekleştirdiği son terör saldırıları Avrupa ülkelerinin istihbarat ve güvenlik servislerini reforme etmesi için eşsiz bir fırsat sundu (Omand, 2016). Fakat bu reform çabasını sadece dini motifli gruplara odaklanarak yapacak olmaları durumunda Avrupa içerisinde aşırı sağ ve anarşist sol merkezli radikal grupların daha fazla yaşam alanı kazanmasına neden olacaktır.

2011 Suriye İç Savaşı’nın daha fazla kronikleşen şiddet sarmalına girdiği günümüzde Batı dünyasının güvenliğini sadece çatışma bölgelerinden gelen mülteci ve sığınmacıların sayısından ziyade; bu savaş mağdurlarının gelmesiyle ortaya çıkan ve gittikçe hem siyasal hem de sosyal ölçekte gittikçe popülerlik kazanan aşırı sağ ideolojilerin de devlet güvenliğini tehdit ettiği görülmelidir. Danimarka İstihbarat servisi PET’in 2015 yılını değerlendirdiği tehdit değerlendirmesinde Avrupa’yı etkileyecek en büyük istikrarsızlık kaynağının mültecilerin aşırı sağ gruplarla çatışması neticesinde gerçekleşeceğini ve bu durumun bölgesel ölçekte yayılabilecek geniş çaplı terör saldırılarına neden olacağını söylemektedir (PET, 2016). Avrupa güvenlik ve istihbarat servisleri aşırı sağın ulaşabileceği eylem kapasitesini görmezden gelme eğilimine devam etmekte fakat ortaya yeni çıkan Soldiers of Odin gibi oluşumların lidersiz direniş stratejisinde örgütlenmesi bu yapıların kitlesel ve uzun vadeli çatışmalara hazırlık yaptıklarını da göstermektedir. Lidersiz Direnişin alan kazanmasında hayati öneme sahip olan kitle iletişim ve medya araçlarının rolü Soldiers of Odin gibi örgütlerin analizinde önem arz etmektedir. Tore Björge’ya göre aşırı sağın bölge genelinde yaygınlık kazanmasında medyanın iki geleneksel

görevi bulunmaktadır: “birincisi medyanın aşırı sağ grupların eylem gücünün propaganda aracı haline dönüştürebilmesi; ikincisi de terörizm ve medya arasındaki ilişki gibi diğer aşırı sağ gruplar içinde ilham kaynağı olabilecek söylem analizlerinin yaygınlaşmasına neden olmaktadır (Björ-
go, 1993c). Finlandiya’da 2015 yılında kurulmasına rağmen çok kısa bir süre içinde diğer ülkelere yayılan Soldiers of Odin için Lidersiz Direniş stratejisinin medya ayağı tamamlandı. Fakat sokak devriyesi olarak başlayan ve gittikçe mülteci ve sığınmacılara karşı şiddet eylemini artıran grubun ilerleyen günlerde paramiliter saldırıları da devreye sokacağını tahmin edebiliriz. Bu nedenle batılı güvenlik ve istihbarat servisleri Soldiers of Odin gibi aşırı sağ örgütleri, aşırı sol ve dini motifli radikal terör örgütleri kadar dikkate almalıdır.

Kaynakça

- ADL. 2016. Soldiers of Odin USA: The Extreme European Anti-Refugee Group Comes to America : <http://www.adl.org/combating-hate/domestic-extremism-terrorism/c/soldiers-of-odin-usa.html> (11.11.2016)
- Bakker, E. ve Zuijdewijn, J. R. 2015. Lone-Actor Terrorism: Definitional Workshop. RUSI: <https://rusi.org/publication/occasional-papers/lone-actor-terrorism-definitional-workshop> (11.11.2016)
- Bawer. B. 2006. While Europe Slept: How Radical Islam is Destroying the West from Within. New York. Anchor.
- Bawer. B. 2010. Surrender: Appreasing Islam: Sacrificing Freedom. New York. Anchor.
- BBC. 2015. Migrant crisis: Finland's case against immigration : <http://www.bbc.com/news/world-europe-34185297> (12.12.2016)
- Beam, L. R. 1992. Leaderless Resistance. The Seditonist : <http://www.louisbeam.com/leaderless.htm> (02.12.2016)
- BfV. 2015. 2015 Annual Report on the Protection of the Constitution Facts and Trends: <https://www.verfassungsschutz.de/en/public-relations/publications/annual-reports/annual-report-2015-summary> (01.12.2016)
- Björge, T. ve Witte, R. (Edt.). 1993a. Racist Violence in Europe. London. St. Martin's Press.
- Björge, T. 1993b. Terrorist Violence Against Immigrants and Refugees in Scandinavia: Patterns and Motives. İçinde Björge, T. ve Witte, R. (Edt.). Racist Violence in Europe. London. St. Martin's Press. ss.29-46.
- Björge, T. 1993c. Role of the Media in Racist Violence. İçinde Björge, T. ve Witte, R. (Edt.). Racist Violence in Europe. London. St. Martin's Press. ss.96-112.
- Björge, T. 2016. Preventing Crime: A Holistic Approach. London. Palgrave Macmillan Publishing.
- Bunikowski, D. 2016. Finland's Immigration Crisis. Gatestone Institute International Policy Council : <https://www.gatestoneinstitute.org/7559/finland-migrant-crisis> (02.12.2016)
- Cızıri, Ş. 2000. İskandinav Modeli. İstanbul. Peri Yayınları.
- Esposito, J. ve Kaln, İ. (Edt.). 2011. Islamophobia: The Challenge of Pluralism in the 21st Century. New Yok. Oxford University Press.

- Flannery, F. 2016. Understanding Apocalyptic Terrorism: Countering the Radical Mindset. New York. Routledge.
- Horgan, J. ve diğerleri. 2016. Walking Away: The Disengagement and Deradicalization Of a Violent Right-Wing Extremist. Behavioral Science of Terrorism and Political Agreesion. 9:2, ss: 63-77.
- Hyökki, L. ve Jardi, P. 2016. Islamophobia in Finland: National Report 2015. içinde Bayraklı, E. ve Hafez, F. (Edt.). European Islamophobia Report 2015. Istanbul. SETA. ss:133-152.
- Kaplan, J. 1997. Leaderless Resistance. Terroism and Political Violence. 9:3, ss:80-95.
- Kaplan, J. 2016. Radical Religion and Violence: Theory and Case Studies. New York. Routledge.
- Klausen, J. 2005. The Islamic Challenge: Politics and Religion in Western Europe. New York. Oxford University Press.
- Klausen, J. 2009. The Cartoons That Shook the Word. New York. Yale University Press.
- Koehler, D. 2016. Right-Wing Extremism and Terrorism in Europe Current Developments and Issues for the Future. *PRISM*. 6:2.
- Laizans, J. ve Dagenborg, J. 2016. Anti-immigrant ‘Soldiers of Odin’ expand from Finland to Nordics, Baltics. Reuters : <http://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-vigilantes-idUSKCN0W411Z> (11.11.2016)
- Lazaridis, G. ve diğerleri. (Edt.). 2016. The Rise Of the Far Right in Europe: Populist Shifts and Othering. London. Palgrave Macmillan Publishing.
- Mammone, A. ve diğerleri. (Edt.). 2013. Varieties of Right-Wing Extremism in Europe. New York. Routledge.
- Mark, M. 2015. Anti-Muslim Hate Crimes Have Spiked After Every Major Terrorist Attack: After Paris, Muslims Speak Out Against Islamophobia. IBTimes: <http://www.ibtimes.com/anti-muslim-hate-crimes-have-spiked-after-every-major-terrorist-attack-after-paris-2190150> (02.12.2016)
- Martikainen, T. ve diğerleri. 2016. Neighbouring an Unpredictable Russia: Implications for Finland. Finnish Foreign Policy Paper: http://www.fiia.fi/en/publication/629/neighbouring_an_unpredictable_russia/ (02.12.2016)
- Minkenberg, M. (Edt.). 2015. Transforming the Transformation: The East European Radical Right in the Political Process. New York. Routledge.
- Mudde, C. 2007. Populist Radical Right Parties in Europe. New York. Cambridge University Press.

- Omand, D. 2016. Keeping Europe Safe Counterterrorism for the Continent. *Foreign Affairs*, September/October.
- Page, R.I, 2009. İskandinav Mitleri. Yılmaz, İ. (Çev.). Ankara. Phoenix Yayınları.
- PET.2016.
<https://www.pet.dk/English/~media/VTD%202016/20160428VTDengelskpdf.ashx> (11.11.2016)
- PST. 2016. Annual Threat Assessment: <http://www.pst.no/media/utgivelser/annual-threat-assessment-2016/> (11.11.2016)
- Pyrhönen, N. 2015. The True Colors of Finnish Welfare Nationalism. Helsinki: University of Helsinki.
- Saukkonen, P. 2013. Multiculturalism and Nationalism: The Politics of Diversity in Finland. içinde Kivisto, P. ve Wahlbeck, Ö. (Edt.). *Debating Multiculturalism in the Nordic Welfare States*. Houndmills. Palgrave Politics of Identity and Citizenship Series. ss: 270-295.
- Simons, J. W. 2016. Nazi daggers, SS hats and a hangman's noose: On night patrol with the 'Soldiers of Odin', neo-Nazi led vigilantes vowing to 'keep Europe's women safe from migrant sex attacks'. Mail Online: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3426685/Nazi-daggers-SS-hats-hangman-s-noose-night-patrol-Soldiers-Odin-neo-Nazi-led-vigilantes-vowing-Europe-s-women-safe-migrant-sex-attacks.html> (02.12.2016)
- Stokes, B. ve diğerleri. 2016. Europeans Face the World Divided. Pew Research Center: <http://www.pewglobal.org/2016/06/13/europeans-face-the-world-divided/> (1.12.2016)
- SUPO. 2016. http://www.supo.fi/counterterrorism/terrorism_threat_assessment (11.11.2016)
- Şen, E. 2016. Nefret ve Ayrımcılık (I) : <http://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-ersan-sen/1866268-nefret-ve-ayirimcilik-1>(12.12.2016)
- Taylor, M. ve diğerleri. (Edt.). 2013. *Extreme Right Wing Political Violence and Terrorism*. New York. Bloomsbury Publishing.
- Wahlbeck, Ö. 2016. True Finns and Non-True Finns: The Minority Rights Discourse of Populist Politics in Finland. *Journal of Intercultural Studies*, 37:6, 574-588.
- Wilson, J. 2016. Fear and loathing on the streets: the Soldiers of Odin and the rise of anti-refugee vigilantes. The Guradian : <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/oct/28/fear-and-loathing-on-the-streets-the-soldiers-of-odin-and-the-rise-of-anti-refugee-vigilantes> (02.12.2016)

- Winneker, C. 2015. Finnish politician declares war on ‘multiculturalism’. Politico: <http://www.politico.eu/article/finland-immonen-stubb-immigration-multiculturalism/> (12.11.2016)
- YLE. 2015a. Demonstration in Helsinki against grand mosque plans: http://yle.fi/uutiset/osasto/news/demonstration_in_helsinki_against_grand_mosque_plans/8456578 (02.12.2016)
- YLE. 2015b. Finnish Muslims broadly back Helsinki mosque – but question funding sources : http://yle.fi/uutiset/osasto/news/finnish_muslims_broadly_back_helsinki_mosque__but_question_funding_sources/8415109 (02.12.2016)